

ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ,

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਦ ਗ੍ਰੇਟ ਅਮੇਰਿਕਨ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਿਟੇਡ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਅਤਰ ਸਿੰਘ-ਜਵਾਬਦਾਰ

1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 347

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਉਪਚਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ-ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮ-ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ-ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ (1951 ਦਾ ਐਲਐਕਸਐਕਸ)-ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 18, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤ-

(1) ਕਿ 1951 ਦਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ ਇੱਕ ਉਪਚਾਰੀ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ

(2) ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ।

(4) ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਕੰਪਨੀ' ਅਤੇ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(5) ਕਿ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1919 ਦੇ ਐਕਟ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 115 ਸੀ.ਪੀ. ਜ਼ਾਬਤਾ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 1 ਸਤੰਬਰ 1953 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਐਸ.ਐਲ ਪੂਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ,

ਬਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਲਈ,

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਗ੍ਰੇਟ ਅਮੈਰੀਕਨ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. LXX ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ, 1st ਕਲਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਪਨੀ 1951 ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ) ਐਕਟ ਨੰਬਰ LXX ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਕਿ ਜੇਹਲਮ ਵਿਖੇ ਲੱਕੜ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜੇ ਉਸਨੇ ਗ੍ਰੇਟ ਅਮਰੀਕੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਲਈ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ-

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੇਹਲਮ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 18 ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"18(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਰੁੱਧ

106

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਅੱਗ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਹੰਗਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿ :-

(ਏ) ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸਹਿਮਤੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਦਾਅਵਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ

(ਸੀ) ਕਿਸੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਹੰਗਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਮ, ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ ਦੰਗੇ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਹੰਗਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਂ

(ਡੀ) ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼,

ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਐਕਟ ਵਿਚ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ 'ਕੰਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ-

"2(1) 'ਕੰਪਨੀ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 (VII of 1913) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

107

ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਵਿੱਚ 'ਕੰਪਨੀ' ਸਰਲ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ-

"ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 20(1) ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ ਇੱਕ ਉਪਚਾਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ-

"ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕੁਝ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਚਾਨਕ ਹਨ।

ਠਾਕੁਰ ਰਘੁਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰੀਕੇਸਨ, (1) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਨਾ 442 ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ-

"ਇੱਕ ਉਪਚਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਬੰਗਾਲ ਮਨੀ ਲੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਰਾਮ ਤਰਨ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਜੇ. ਹਿੱਲ (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਮੁਲਿਆ ਬਨਾਮ ਪਸੂਪਤੀ (3) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ। ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ

108

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿਰਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਨਿੰਗ, ਐਲ.ਜੇ., ਮੇਗੋਰ ਐਂਡ ਸੇਂਟ ਮੇਲਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਪੇਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (1), ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ-

"ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰ ਕੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਬਿਹਤਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।"

ਪਰ ਡੇਨਿੰਗ, ਐਲ.ਜੇ. ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਸਾਈਮੰਡਸ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾੜਾ

ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਾਅ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਨ. XXVI ਦੇ 56 ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਵੀਕਲੀ ਨੋਟਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਘੱਟ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸਸ ਓਮਿਸਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਨੋਟ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਫੇਰਡ ਕੋਰਟ ਅਸਟੇਟ, ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਰ (2), ਉਹੀ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ (ਡੇਨਿੰਗ ਐਲ.ਜੇ.) ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

"ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗਣਿਤਿਕ ਸੁੱਧਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਾਹਿਤ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਇਹ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ,

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

109

ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਨੂੰ ਬਚਾਏਗਾ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਝ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਸਿਰਫ਼ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ (ਸਰ ਰੇਜਰ ਮੈਨਵੁੱਡ, ਸੀ.ਬੀ., ਅਤੇ ਐਕਸਚੈਕਰ ਦੇ ਹੋਰ ਬੈਰਨਜ਼) ਹੇਡਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ [(1584), 3 ਕੰਪਨੀ ਰਿਪ. 7a)] ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ (3 ਕੰ. ਰਿਪ. 7ਬੀ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੈ।"

ਵਿਨਚੈਸਟਰ ਕੋਰਟ, ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਮਿਲਰ (1) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (3) ਨੂੰ "ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਚਾਲਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।" ਹੁਣ ਇਹ ਐਕਟ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰਾਂ" ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੰਗ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡੇਨਿੰਗ, ਐਲ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ "ਬਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ" ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ?

ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਮੌਕੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਕਸਵੈਲ ਦੇਖੋ, ਪੀ. 48 (8ਵੀਂ ਐਡ.)

ਇਕ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਵੇਂ ਖੜਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗਲਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ। [ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਮੈਕਸਵੈਲ ਪੰਨਾ 19 (ਅੱਠਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਪ੍ਰਤੀ ਲਿੰਡਲੇ ਐਮ.ਆਰ. ਮਈ-ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਕੰਪਨੀ, ਰੀ (1) ਵਿਚ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਮੈਕਸਵੈਲ, ਪੀ. 20 (8ਵੀਂ ਐਡ.), ਰਿਵਰ ਵੇਅਰ ਕਾਮ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਬਲੈਕਬਰਨ ਬਨਾਮ ਐਡਮਸਨ (2) ਅਤੇ ਈਸਟਮੈਨ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਹੈਲਸਬਰੀ ਬਨਾਮ ਪੇਟੈਂਟਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ (3)।

ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਰੰਟੀਅਰ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

VIII

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

111

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਡੀ) ਤੱਕ- ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਕਿਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਨੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਜ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ। ਹੋਰ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਦੇਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਐਕਟ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਐਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਹਿਜ਼ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ

ਉਪਬੰਧ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਜੇ. ਡੇਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਅਤੇ ਜੇਰਵਿਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਰਥ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਰਥ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਈ ਗੁਣਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ।

ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,

112

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਕੀ "ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਆਸਾਨ ਉਪਾਅ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲੈਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕੰਪਨੀਆਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਬੈਂਕ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ. ਦੇਖੋ ਰਾਮਪ੍ਰਤਾਪ-ਜੈਦਿਆਲ ਬਨਾਮ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1)। ਉੱਥੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਸਰਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ' ਸਨ, ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਸਰਕਾਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸਲਈ ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੰਭੂ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਨੇ ਤੁਲਸੀਰਾਮ ਸ਼ਾਮ ਬਨਾਮ ਆਰ ਸੀ ਪਾਲ ਲਿਮਿਟਿਡ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜੇ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਪਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਪੀ.ਬੀ. ਮੁਖਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ, ਜੇ., ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

VOL. VIII

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

113

ਇਸਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਸੰਭੂ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਅਨੰਤ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਬਨਾਮ ਰਤਨਾਗਿਰੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕਲ ਬੋਰਡ (1) ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਕਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਖੁਦ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ

ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਕੰਪਨੀ' ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 20 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ- ਉਹਨਾਂ ਨੇ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਬੈਂਕ' ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਦਿ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੰਬੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਰਾਮਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਾਮ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ 'ਕੰਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(2) ਅਤੇ 'ਬੀਮਾ', 'ਬੈਂਕਿੰਗ' ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਗਈ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਹੋਵੇ- ਨਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਤੋਂ।

ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਲਾਤੀਨੀ ਮੈਕਸਿਮ 'ਜਨਰਲੀਆ ਸਪੈਸ਼ਲਿਬਸ ਨਾਨ ਡੀਰੇਗੈਂਟ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਦ ਡਨਲੇਪ ਰਬੜ ਕੰਪਨੀ (3), ਅਤੇ ਜਾਲਦੂ ਵੈਂਕਟਸੁਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏਸ਼ੀਆਟਿਕ ਸਟੀਮ ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (4)। ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਹਾਂ ਕਿ-

(1) ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ 1951 ਇੱਕ ਉਪਚਾਰੀ ਐਕਟ ਹੈ

114

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL, VIII

ਜੋ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ:

(2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕੰਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ:

(3) ਸ਼ਬਦ 'ਕੰਪਨੀ' ਅਤੇ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;

(4) ਸ਼ਬਦ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਾਂ, ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ।

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 31 ਮਈ 1954 ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।